

Fenyegetett kartellezők

Áttörés jöhet az engedékenységre és az informátori díj révén a felderítésben

Szigorítás. Habár Magyarországon még nem tudatosult kellőképpen, milyen súlyos következményei lehetnek a kartellezésnek, áttörés várható a felderítésben, s ennek nyomán a cégek szemléletében is. A kartellezők fenyegetettségét ugyanis növeli az engedékenységre tavaly nyár óta élő törvényi garanciája, illetve az április elsejétől bevezetendő bejelentői díj. Az engedékenységre lényege: az a kartelltag, amely bizonyítékot szolgáltat a Gazdasági Versenyhivatalnak, és segít a felderítésben, részben vagy teljesen mentesül a bírság alól. Az informátori díj - amely a jogsértő cégekre kiszabott bírság egy százaléka, de legfeljebb 50 millió forint lehet - azt illeti meg, aki nélkülözhetetlen írásos bizonyítékot szolgáltat a versenyhivatalnak a jogsértés megállapításához, vagy olyan, nélkülözhetetlen információt nyújt, amelynek révén a kartellcsoport rajtaüthet a gyanúsítottakon.

KENDE KATALIN

Szűkül a kartellezők mozgástere. Az utóbbi időben született jogszabályok révén ugyanis egyre nő a fenyegetettségük, nagyobb a lebukás veszélye, mint bármikor - figyelmeztetnek a szakemberek. Az úgynevezett engedékenységre tavaly nyár óta élő törvényi garanciája és az április elsejétől bevezetendő bejelentői díj egymást erősítve segítheti a titkos versenykorlátozó megállapodások felderítését.

Miközben az Egyesült Államokban vagy az Európai Unióban, az Európai Bizottság döntései nyomán mind nagyobb árat fizetnek jogsértő szövetkezéseikért a cégek, Magyarországon még nem tudatosult kellőképpen, milyen súlyos következményei lehetnek a kartellezésnek - nyilatkozott a Világgazdaságnak Mátyus Ádám, az Andrák Kinstellar Ügyvédi Iroda ügyvédje. Utalt arra, hogy a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) korábban sem volt elnéző a jogsértőkkel szemben, tovább szigorít, és emelkedik a bírságok mértéke. Emellett a közbeszerzéssel összefüggő kartellek résztvevői öt éven át kizárhatók a közbeszerzési pályázatokból, a kartellt szervezők pedig büntetőjogi felelősségre is vonhatók.

Az ügyvéd szerint áttörés várható a felderítésben, ennek nyomán a cégek szemléletében is. Az engedékenységre lényege, hogy az a kartelltag, amelyik bizonyítékot szolgáltat a GVH-nak, és azzal együttműködve segít a szövetkezés felderítésében, részben vagy teljesen mentesül a bírság alól. Mostanáig elég kevesen éltek az engedékenységre nyújtotta lehetőséggel. Ennek oka lehetett az is, hogy a "súgás", illetve együttműködés jutalmát csak GVH-közlemény rögzítette, bár a versenyhatóság következetesen érvényesítette az abban foglaltakat. Tavaly nyár óta törvény garantálja a segédkezet nyújtó kartelltag mentesülését, ez növeli a bizalmat a jogintézmény iránt. Vélhetően többen kérnek majd engedékenységre, felismerve, hogy ezáltal hatalmas költségektől és felelősségre vonástól menekülhetnek meg - mondta Mátyus Ádám.

Az áprilistól adható informátori díj nem teremt konkurenciát az engedékenységre, mint azt sokan gondolják, inkább támogathatja az elterjedését - vélekedett Barakonyi Zoltán ügyvéd a Kajtár Takács Hegymegi

Barakonyi Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda képviselésében. A kartellezők, ha sejtik is, melyikük akar szabadulni a számára kényelmetlenné vált szövetkezéstől, többnyire kívárnak. A kartell ugyanis elég erős kötelék, és tagjai nincsenek tisztában azzal, ki milyen súlyú információkat birtokol, úgymond melyekkel robbanthat. Ha azonban bármelyik tudomására jut, hogy egy "kívülálló" magánszemély munkatárs vagy volt munkatárs - előtt sem ismeretlenek a titkos megállapodásra utaló vagy azt alátámasztó tények, adatok, akkor már nemigen hezitálhat, más választása aligha marad, mint mielőbb engedékenységet kérni.

Az árrögzítő, piacfelosztó kartellek hatékonyabb feltárása érdekében vezetik be az informátori díjat, amely a jogsértő cégekre kiszabott bírság egy százaléka, de legfeljebb 50 millió forint lehet. Azt a személyt illeti meg, aki nélkülözhetetlen írásos bizonyítékot szolgáltat a versenyhivatalnak a jogsértés megállapításához, vagy olyan, szintén nélkülözhetetlen információt nyújt, amelynek révén a kartellcsoport rajtaüthet a gyanúsítottakon. A díjat akkor kapja meg, ha a hivatal meghozta a cégeket elmarasztaló határozatát, és végzésben rendelkezett a kifizetésről.

Eddig az ilyen jellegű információknak az érintett munkavállalói körben nem volt értékük - mondta Barakonyi Zoltán. A tekintélyes jutalom reménye azonban igencsak érdekeltté teheti a kartellban egyébként nem érdekelt személyeket. A GVH-t nem érdekli, honnan származik a terhelő tény, adat, a törvény csak a szabálysértéssel vagy bűncselekménnyel megszerzett bizonyíték után zárja ki a díjazást. Az sem közömbös, hogy a versenytörvény és a Btk. is egyaránt hatékony védelmet biztosít a bejelentőnek. Más kérdés, hogy a gyakorlat speciálisan képzett szakembereket is igényel, hogy az informátor valóban biztonságban érezhesse magát. Az ügyvéd szerint a GVH erről kellően gondoskodik majd.

Kitekintő

Informátori díjat egyelőre Angliában, Dél-Koreában és Pakisztánban alkalmaznak. Dél-Koreában állítólag már több kifizetés is történt. Barakonyi Zoltán úgy tudja, a legnagyobb összegű jutalom 63 700 dollár volt egy hegesztőpáka-kartell felgöngyöltése kapcsán.

Védelem

Szakértők szerint szükség van arra, hogy a cégek megfelelő belső ellenőrzési rendszereket építsenek ki. A megfelelőségi programok, auditok csökkenthetik a kartellezés esélyét, így a vállalkozások versenyjogi fenyegetettségét.

(Világgazdaság, 2010. február 15., hétfő, 1+2. oldal)